
Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2013:3

Kyrkomötets ansvar för ekumeniken och Lutherska världsförbundet

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2013:49. I den föreslås att kyrkostyrelsen ska redovisa vilka konsekvenser beslutet om samkönade äktenskap fått för Svenska kyrkans ekumeniska samverkan och ställning internationellt. Utskottet uppfattar att beslutet orsakat reaktioner – både positiva och negativa – i den världsvida kyrkan, men menar att det är för tidigt att genomföra en redovisning av beslutets konsekvenser. Utskottet föreslår därför att motion 2013:49 avslås. Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:49.

Motionens förslag

Motion 2013:49 av Lennart Sacrédeus och Karl-Gunnar Svensson, Kyrkomötets ansvar för ekumeniken och Lutherska världsförbundet

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att redovisa vad 2009 års kyrkomötesbeslut i äktenskapsfrågan lett till för konsekvenser för Svenska kyrkans ekumeniska samverkan och ställning nationellt och internationellt, inklusive den splittring den medfört inom Lutherska världsförbundet.

Bakgrund

I samband med att Svenska kyrkan 2006 införde en välsignelseakt över borgerligt ingånget partnerskap mellan par av samma kön kritiserade Mekane Yesus-kyrkan i Etiopien beslutet och tog avstånd från synen på homosexualitet i Svenska kyrkan. Denna oenighet kom också till uttryck i arbetet med *Letter of understanding* mellan kyrkorna. Arbetet fick avbrytas när man inte kunde komma överens om hur man skulle uttrycka sig kring denna fråga. Trots detta fortsatte det nära samarbetet i olika projekt. När sedan beslutet om att vidga äktenskap till att omfatta par av samma kön fattades av riksdagen, och kyrkomötet tog beslutet 2009 att införa könsneutral vigsel, blev reaktionen från Mekane Yesus-kyrkan negativ. Dess råd (council) beslutade i juli 2010 att skicka ett brev till Svenska kyrkan (och till Evangelisk lutherska kyrkan i Amerika som hade beslutat att homosexuella som levde i stadigvarande relationer kunde prästvigas) vilket betecknade beslutet som obibliskt och felaktigt. Brevet uppmanade till att ändra beslutet med en tidsfrist på ett år, annars skulle relationen mellan kyrkorna påverkas. Svenska kyrkan fick brevet först i januari 2011. Ärkebiskopen skickade

ett svar som betonade hur viktig relationen till Mekane Yesus-kyrkan är historiskt och idag, men klargjorde att beslutet inte skulle ändras. I svaret uttrycktes en önskan om fortsatt samtal.

Konsekvenser av beslut

I ljuset av detta svar fattade Mekane Yesus-kyrkans råd i juli 2012 ett beslut om vilka konsekvenser detta skulle få för Svenska kyrkan (och Evangeliska lutherska kyrkan i Amerika som inte heller ändrade sitt beslut). Under denna period fanns täta kontakter mellan Svenska kyrkan och olika delar av Mekane Yesus-kyrkan, både genom utsänd personal och genom handläggare i Sverige, även om man avböjde officiella kontakter på ledningsnivån. I januari 2013 bekräftade Mekane Yesus-kyrkans generalförsamling (som träffas vart fjärde år och är dess högsta beslutande organ) det beslut som rådet hade fattat. Beslutet innebär att Mekane Yesus bryter nattvards- och predikstolsgemenskap med de två kyrkorna och säger upp partneravtalen. Projektsamarbetet kan komma att fasas ut.

Tre av de största medlemskyrkorna i Lutherska världsförbundet (LVF) har nu inte längre kyrkogemenskap med varandra, vilket är besvärligt för LVF eftersom en av de fem aspekter som enligt konstitutionen karaktäriserar LVF är just nattvards- och predikstolsgemenskap. Vid LVF:s rådsmöte i Colombia i juli 2012 bekräftades dessutom av medlemskyrkorna att oenighet i frågor om sexualitet inte ska vara grund för splittring inom förbundet. Svenska kyrkan har uttryckt förhoppningar om att relationen till Mekane Yesus-kyrkan kan förnyas i framtiden, om förutsättningar finns.

Under LVF:s rådsmöte i juni 2013 diskuterades förhållningssätt och konsekvenser av denna splittring inom gemenskapen. Rådet kom enhälligt fram till följande:

Vi är fast beslutna att vara en kyrkogemenskap som LVF:s 143 medlemskyrkor har kallats till genom Guds nåd.

Vi fortsätter att fira den glädje, de välsignelser och den gåva som är en följd av att vi är en kyrkogemenskap. Vi gläds över gemenskapens vitalitet som kommer till uttryck i fortsatt arbete för en rättvis, fredlig och försonad värld.

Vi är oroade över brytningen av gemenskapsrelationer bland tre av våra medlemskyrkor vilken vi uppmärksammas på. Vi vill hantera den smärta denna brytning vållar.

Därför:

Vi uppmanar alla LVF: medlemskyrkor att be för dessa tre kyrkor och för hela kyrkogemenskapen så att relationer blir helade. Vi bejakar den process av "accompaniment" (medföljarskap) som LVF:s kansli har erbjudit dessa tre kyrkor. Som en kyrkogemenskap är vi fast beslutna att arbeta tillsammans. Därför har vi begärt följande:

Att generalsekreteraren fortsätter att sörja för nära kontakt med de tre medlemskyrkorna och fortsätter att erbjuda rum och processer för vidare samtal mellan dem.

Att generalsekreteraren engagerar medlemskyrkorna i fortsatta teologiska reflektioner om hur autonomi i LVF-medlemskyrkornas beslut ska respekteras och uttryckas samt hur de resulterande skillnaderna ska hanteras, samtidigt som medlemskyrkornas åtagande att leva och arbeta tillsammans som en kyrkogemenskap upprätthålls.

Beslutet om vigslar för par av samma kön har inte – med undantag av ovan – haft några konkreta konsekvenser för de officiella partnerrelationer Svenska kyrkan har med andra kyrkor. De *Letter of understanding*, överenskommelser, gemen-

skaper och konkordat Svenska kyrkan upprättat med andra kyrkor löper på enligt plan.

Eu 2013:3

Från ett internationellt perspektiv kan man se att vissa kyrkor planerar för att fatta liknande beslut som Svenska kyrkan vad gäller synen på äktenskapet, samtidigt som andra kyrkor väljer att inte att göra det.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:49.

Utskottet konstaterar att någon faktisk splittring inom Lutherska Världsförbundet inte föreligger samt att LVF inlett en process med fördjupade samtal mellan Mekane Yesus-kyrkan, Evangelical Lutheran Church in America (ELCA) och Svenska kyrkan. Utskottet konstaterar vidare att beslutet om samkönade äktenskap inte fått konsekvensen av brutna officiella relationer – förutom i fallet Mekane Yesus-kyrkan. Beslutet har dock väckt reaktioner – både negativa och positiva – inom den världsvida kyrkan. Utskottet anser att det är för tidigt att redan nu göra en analys av vilka konsekvenser beslutet om samkönade äktenskap fått för Svenska kyrkans ekumeniska relationer och föreslår därför att motionen avslås.

Uppsala den 26 september 2013

På Ekumenikutskottets vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Kristin Molander, sekreterare

Beslutande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Agneta Brendt, Evy Annér, Lars Stjernkvist, Lina Larhult, Hakon Långström, Marija Kogler Johnsson, Inga Alm, Erik A Egervärn, Eva-Maria Munck, Katarina Wedin, Margit Borgström, Anders Novak, Tomas Jansson, Ida Netzel

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Göran Karlsson, Karin Perjus, Måns Gustafsson, Per-Olof Flodström, Gunilla Eldebro, Jenny Delén, Kristina Backe, Ulla Rickardsson, Sofia Rosenquist, Teresia Derlén, Lilian Nilsson, Agneta Hyllstam, Fredrik Sidenvall, Kjell Petersson

Biskop Hans-Erik Nordin har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi reserverar oss mot beslutet i Ekumenikutskottet att föreslå kyrkomötet att avslå motion 2013:49.

Kyrkomötet fattade sitt beslut om vigsel av samkönade par trots invändningar som pekade på att ett sådant beslut skulle vålla splittring inom den världsvida kristenheten på en punkt där det dittills rått enhet. Reaktionerna lät inte vänta på sig. Tydligast har reaktionen kommit från den etiopiska Mekane Yesus-kyrkan till vilken Svenska kyrkan länge haft en särskild relation. En av världens största lutherska kyrkor har därmed sagt upp altar- och predikstolsgemenskapen med vår kyrka. Motionärerna bakom motion 2013:49 yrkar på att kyrkomötet uppdrar åt kyrkostyrelsen att skaffa sig överblick och ge kyrkomötet en bild av hur kyrkans

Eu 2013:3

ändrade syn på äktenskapet påverkar Svenska kyrkans möjligheter att fortsätta att vara en trovärdig och viktig aktör i arbetet på kristen enhet. Vi finner att det levande intresse och den lyhördhet för våra medkristnas reaktioner runt om i världen, inte minst i Afrika, som en sådan i motionen efterfrågad redovisning skulle vara ett uttryck för, är just det förhållningssätt som just nu krävs av vår kyrka för att den inte ytterligare ska bidra till splittring i kristenheten.

Anders Novak och Margit Borgström

Särskild mening

Vi instämmer i reservation av Anders Novak och Margit Borgström.

Fredrik Sidenvall, Kjell Petersson och Lilian Nilsson